

TARİH: 12.12.86 Cuma

"TKP'NİN SESİ RADYOSU"NUN GÜNLÜK YAYIN PROGRAMI:

Haberler: Yazan: Yav. ve Al. Spikerler: Yav. ve Mery.

1. SİA anlaşması 5 yıl daha uzatılmak üzere parafe edildi
2. Bu konuda kısa yorumumuzu sunuyoruz: /Haz. Met.)
3. Öz Gıda-İş Sendikası yöneticileri açlık grevinde
4. İspanya Dış. Bakanı, eğer ABD İspanya'daki askeri varlığını önemli
5. Dünya Bankası bütün orta öğrenim kurumlarında öğrencilerden harç alınmasını istedi
6. Halide Edip Lisesinin 30 öğrencisi tifoya yakalandı
7. Vayınberger, SALT-2'yi tamamen geçersiz saydıklarını vurguladı
8. ABD'de Cumh. duyulan güvenin ikinci Dünya Savaşı sonrasının en alt düzeyine düştüğü bildiriliyor
9. Brüksel'deki NATO karargahı, Rocirs'ın, Kulikov'tan bir görüşme
10. önerisi aldığını resmen doğruladı
11. İsrail savaş uçakları Lübnan'ın Kuzeyini yeniden bombaladı
12. Nikaragua hükümeti, Honduras'ın ABD tarafından Nikaragua'ya karşı bir atlama tahtasına çevirmesi üzerine BMÖ'nün dikkatini çekti
13. İngiliz İşçi Partisi lideri Kinok ile F.Alm. SDP başkan yardımcısı Rau, partilerinin nükleer silahların tamamen ortadan kaldırılmasından ve tüm ülkelerin ortak güvenliğinin sağlanmasından yana olduklarını duyurdular
- 14.
- 15.
- 16.
- 17.

GÜNÜN YORUMU: Yazan: Tah. Spiker: Nec.

Başlığı: Uğursuz pazarlık

Konusu:

Y A Z I L A R: Yazan: Çig. Spiker: Yav. ve Den.

1. Halkın Kürsüsü programını
- 2.
- 3.

imzalanacağı belirtilmiştir

Bilindiği gibi Hafta başından beri Amerikan Savunma Bakan

Yardımcısı Ricard Pörl'ün katılımıyla başlayan SİA görüşmeleri kapalı

kapılar ardında sürmüş, kamuoyuna görüşmelerle ilgili hiçbir resmi

açıklama yapılmamıştı. Perşembe gecesi Başbakan Özal'la/iki buçuk saat
süren görüşmede

~~görüşen Pörl, anlaşmanın içeriği üzerinde anlaşmaya varıldığına~~

~~belirtildiği belirtilmiştir.~~

~~Belirtilen görüşmelerin sonucunda SİA'nın kapatıldığı açıklanmıştır.~~

~~Anlaşım SİA'nın parafı olmadığına ilişkin olarak kamuoyuna açıklanmıştır.~~

~~Bir açıklama yapılmamıştır.~~

Bilindiği gibi Hatulanacağı üzere

SİA konusunda Özal hakametinin ABD ile sürdürdüğü gizli görüş-

meler ve pazarlıklar muhalefet partileri ve ~~ba~~ kamuoyunda geniş

tepkiyle karşılanmıştı. Sosyal Demokrat Halkçı Parti Genel başkanı

Erdal İnönü, SİA görüşmelerinde ABD'ye karşı hangi yükümlülüklerin

altına girildiğinin parlamentoya ve halka açıklanmasını isterken,

Boğru Yol Partisi Genel Başkanı Hüsamettin Cindoruk da hükümetin görüşmelerde ~~ülkenin~~ ulusal çıkarlara ters düşen bir tutum takındığını belirtmişti.

Değerli dinleyiciler ~~kaynakları~~ Bilindiği gibi Savunma İşbirliği Anlaşması- topraklarımızdaki 7'si büyük, 60 Amerikan üs ve tesisinin statüsünü düzenliyor. 29 Mart 1980 tarihinde imzalanan ~~paraf~~ edilen SİA, 12 Eylül darbesinin altıncı günü onaylanarak yürürlüğe kondu. SİA'ye ek olarak 1982 yılı Kasım'ında imzalanan "Mutabakat Belgesi" ise Muş ve Hatman'da Amerikan çevik kuvvetleri için inşa edilen üslerin ve genişletilen 9 havalanının statüsünü belirliyor. Anlaşmanın ek ~~para~~ hükümetine protokolleri de Amerikan İncirlik üssünün faaliyetleri konusunda ABD'ye (sınırsız yetkiler tanıyor.

KISA YORUM

Değerli dinleyiciler, haberimizde de duyduğunuz gibi Özal hükümeti, ABD ile Savunma İşbirliği Anlaşması adı verilen, ve ABD ye ülkemizdeki üsleri dile diği gibi kullanma olanağı tanıyan anlaşmayı bir beş yıl daha uzatmayı kabul etti. Ülkemizde bugün üslerin denetlenemediğini, şimdi SİA ile daha da ABD nin elinin kolunun serbest hale geleceğini düşünen ve ülkemize hiç bir şey kazandırmayan bu anlaşmanın onaylanmamasına ^{Karşı çıkartların} isteyenlerin büyük bir çoğunluk oluşturduk larını bilen Özal hükümeti, göstermelik itirazlardan sonra, SİA'yı uzatmayı kabul etti.

Uzunca bir zamandır, bu üsler yüzünden aldığımız riskin bedeli azdır, daha fazla yardım daha fazla silah istiyoruz" ^{6 aylık} diyorlar, ^{6 aylık} ~~hem~~ bu üsler nedeniyle Türkiye'nin nasıl bir tehlike altına itildiğini itiraf eden, ~~hem de~~ ^{ve} şimdi anlaşmayı üç beş, kuruş ve üç beş tank karşılığı onaylayan Özal hükümeti, Evren-Özal rejimi attığı bu adımla Türkiye'nin sonu belirsiz macerelere sürüklenmesine kapıyı ardına kadar açmış olmaktadır.

Özal hükümeti, bugün, zorbalığın kendisine sağladığı destekle ayakta duruyor. Pek yakında yapılan ^{para} seçimler Özal hükümetinin halkın oylarına dayanmadığını bir kere daha kanıtladı. Omun destekçisi ve bu anlaşmanın onaylanmasında epeyce katkı ^{Evren} ~~buhan~~ buhan ve beş altı yıl önce de SİA'nın altına imza atmış olan ~~gençler~~ ise yine kendini zorla seçtirmiş bir cumhurbaşkanıdır. Ne Özal Hükümetinin ne Evrenin ülkemizin başını bir beş yıl daha belaya sokmaya, ülkemizin gelecek beş yılını SİA yı onaylayarak ambargo altına almaya hakları yoktur. Şimdi parafe edilmiş olan ve Özal hükümetinin onaylayacağı bu anlaşmaya karşı muhalefet partileri seslerini yükseltmelidirler. Ülkemizin geleceğine üzerinde oyunlar oynayan Özal hükümetine, Evren-Özal rejimine karşı demokrasi isteyen ülkemizin bağımsızlığından yana olan herkes, Türkiye'nin ABD eliyle bir mace - raya sürüklenmesini istemeyen, tüm yurttaşlar seslerini yükseltmelidirler.

Halkımız bu anlaşmayı tanımayacaktır. Demokratik Türkiye'yi kuracak güçler bu anlaşmayı ~~tanımayacaklardır~~.

Tutup atacaklardır -

1

--- 1200 işçinin çalıştığı Yem sanayiinde üç ay önce imzalanan toplu sözleşmenin uygulanmaması üzerine açlık grevine başlayan Hak-İş Konfederasyonuna bağlı Öz Gıda-İş Sendikası yöneticileri, eylemlerini sürdürüyorlar. Açlık grevine başlayan sendikacılar yaptıkları ortak açıklamada, toplu iş sözleşmesinin talimatlarla rafa kaldırıldığı bir ortamda, insan hak ve hürriyetlerinden bahsedilemeyeceğini söylediler. "Bugüne dek yetkililerin ~~varlığına~~ yem işçilerinin sorunlarını dinlemek istemediklerini belirten ~~xxxxxxsesimizixxxxxxvaxhaklılığıxxxxxxdinlemedikxxxxxiyem~~ sendikacılar, "insan hakları günü nedeniyle bir kez ~~seslendiklerimizi~~ daha sesimizi duyurmak istiyoruz. 1200 işçinin açlığını temsilen açlık grevindeyken, sesimize kulak tıkayanların insan hakları Genel gününü kutluyoruz" dediler. Hak-İş Konfederasyonu/Başkanı Necati Çelik de, yem işçilerinin toplu sözleşmesinin uygulanmamasını

eleştirdi ve "imzalanmış sözleşmeler uygulanmıyor, hileli iflaslar, işçi çıkarmalar bütün acımasızlığıyla devam ediyor. Bütün bu keyfiliklere mani olunamasın diye, yasalardan hak grevi çıkartılmış, özenle, sömürü ve angaryaya devlet eliyle cevaz verilmiştir" dedi. Bilindiği gibi, Hak-İş'e bağlı Öz İplik-İş Sendikası başkanı ve yöneticileri de Çukur Çukobirlık'te işçilere ~~haskır~~ yapılan baskıları engellemek için Adana'da açlık grevi yapmıştı.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

-----İspanya Dışışleri Bakanı Kordonyes,eğer Birleşik Amerika İspanyadaki askeri varlığını önemli ölçüde azaltmazsa,üslerle ilgili anlaşmanın uzatılmayacağını,hatta iptal edilebileceğini söyledi.Brüksel'de Amerikan Dışışleri Bakanı Şults ile görüşen Kordonyes,hükümetinin İspanyadaki Amerikan varlığının azaltılmasında ısrarlı olduğunu belirttikten sonra,İspanya-Birleşik Amerika ilişkilerinin eşitsiz olduğunu kaydetti ve "İspanya Amerikayla ilişkilerini boyun eğme temeline oturtamaz"dedi.

--- Uluslararası finans kuruluşlarından Dünya Bankası ~~yine~~ bu kez
 de Türkiye'nin eğitim harcamalarına karıştı ve bütün ortaöğrenim
 kurumlarında öğrencilerden harç alınmasını istedi. Üniversitelerdeki
 harç miktarlarının 3,5 kat ~~den~~ artırılmasını isteyen Dünya Bankası
~~öğrenci~~ üniversite öğrencilerine verilen kredi faizlerinin
 de yükseltilmesini istedi. Bütçede eğitime ayrılan payın daha da
 azaltılması için bir rapor hazırlayan Dünya Bankası uzmanları
~~ortalama~~ ~~ve~~ ~~liselerde~~ ~~gidenlerin~~ ~~yüzde~~ ~~5~~ ~~ile~~ ~~20~~ ~~sinin~~ ~~öğren-~~
~~im~~ ~~süresinin~~ ~~4~~ ~~yıla~~ ~~dondurulma-~~
~~sını~~ ~~süresinde~~ ~~bitiremeyen~~ ~~öğrencilere~~ ~~hiçbir~~ ~~hak~~ ~~tanınmamasını~~
 Bütçelerde
 tanınmamasını da istiyor./Milli Eğitim Bakanlığına ayrılan pay
 yıldan yıla düşerken, Dünya Bankası'nın ~~bu~~ ~~düşüş~~ ~~miktarının~~
~~düşürülmesini~~ ~~ve~~ ~~daha~~ ~~da~~ ~~artırılmasını~~ ~~istemesi~~, ortaöğretimde de paralı

2

eđitime gečilmesini istemesi, temel eđitim hakkını işlemez
kılacak bir uygulama olarak değeriendiriliyor.

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

--- Başta Ankara'nın ANAP'lı Belediye Başkanı Mehmet Altısoy
 olmak üzere hükümetin ve yetkililerin halkın sağlığını alaya
 alan açıklamaları~~na~~ devam ederken, Tifo salgını okullardan
 gecekondü mahallelerine sıçramış bulunuyor. Halide Edip lisesinin
 30 öğrencisinin ağır derecede tifoya yakalanmış olduğu, Ankara'nın
 bir çok gecekondü bölgesinin de ciddi ölçüde tifo salgını ile
 karşı karşıya kaldığı ~~be~~ bildiriliyor. ^{Saptık uzmanları} ~~Halk~~ tifoya karşı
 yeterli önlem alınmadığını, kentte ⁱⁿ su ihtiyacını gidermek için
 hiçbir ciddi çalışmanın yapılmadığını, ~~xxxx~~ salgın hastalığın
 çok daha büyük boyutlara ulaşabileceğini belirtiyor. ^{Ayrıca} Tifo sal-
 gınından en çok küçük çocukların etkilendiği ve ölüm ~~taklîkalarının~~
~~arttığı~~ vakalarının ^{da} arttığına ^{ise} işaret ediliyor. ^{Belediye yetkilileri} Bu hükümet ve
 Belediye ^{ise}, sarsılığa ve tifoya karşı halka, "yağmur
 duvarına çıkmayı" öneriyor.

9

-----Amerikan Savunma Bakanı Vaynberger, stratejik silahların sınırlandırılması konusundaki SALT-2 Antlaşmasını tamamen geçersiz saydıklarını yeniden vurguladı. Pentagonda bir açıklama yapan Vaynberger, önümüzdeki Ocak ayında, 12 kanatlı atom roketiyle donatılmış yeni bir B-52 stratejik bombardıman uçağının daha silahlı kuvvetlere dahil edileceğini bildirdi. Vaynberger ayrıca, cumartesi günü 'Traydent' tipi yeni bir atom denizaltısının daha denize indirileceğini açıkladı.

Bilindiği gibi Birleşik Amerika bir süre önce kanatlı roketlerle donatılmış stratejik bombardıman uçaklarından 131. sini de stratejik kuvvetlerine dahil ederek, SALT-2 Antlaşmasının sınırlarını aşmıştı. Cumhurbaşkanı Regan ise daha yıl başında bu anlaşmaya uymayacaklarını açıklamıştı. Birleşik Amerikanın stratejik güçler dengesini koruyan en önemli anlaşmayı ihlal etmesi karşısında, 3. Birliği yapıcı bir tutum alarak, bu anlaş-

10

manın sınırlarını şimdilik aşmama kararı almış ve böylece Birleşik Amerikaya attığı tehlikeli adımın sonuçları üzerinde yeniden düşünüp kararını gözden geçirme fırsatı vermiş bulunuyor.

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

M

~~Federal Almanya parlamentosu koalisyon partilerinin 1 oy farkıyla~~

-----Birleşik Amerikada cumhurbaşkanına duyulan güvenin ikinci dünya savaşı sonrasının en alt düzeyine düştüğü bildiriliyor.İrana gizli silah sevkiyatı ve başta Nikaragua olmak üzere,Angola ve Afganistan on milyonlarca dolar karşidevrım çetelerine değişik yollardan x/transfer edilmesi nedeniyle yayılmaya devam eden skandala değinen Amerikan 'Niyuz Dey' gazetesi, özellikle İrana silah sevkiyatı konusunda Amerikanın müttefiklerinin Regina artık ne yapacağı bilinmez,güvenilmez bir cumhurbaşkanı olarak baktıklarını yazdı.Gazete,Votırgeyt skandalından daha da tehlikeli bir İrangeyt skandalının söz konusu olduğuna işaret ederek,Birleşik Amerikanın böylesine korkunç bir güven kaybıyla ilk kez karşı karşıla geldiğini belirtti.

-----Brükseldeki NATO Karargahı,NATO Başkomutanı General Rocırs'ın, Varşova Antlaşması Başkomutanı Mareşal Kulikovtan bir görüşme önerisi aldığını resmen ~~xxxkkkkxxx~~ doğruladı.Açıklamaya göre,General Rocırs NATO'daki Amerikan temsilciliğinden,Mareşal Kulikovun mektubuna yanıt vermeyeceğinin,diplomatik kanallardan Sovyetler Birliğine bildirilmesini istemiş bulunuyor.Açıklamada,NATO Başkomutanı olarak bu konuda elindeki tek olanağı kullanarak,Mareşal Kulikov'un çağrısının NATO üye- Rocırs'ın si tüm ülkelere iletilmesi ve tepkilerinin alınması için/NATO'daki Amerikan temsilciliğine başvurduğu belirtildi.

Brüksel'den bildiren muhabirler,General Rocırsın Varşova Antlaşması başkomutanı mareşal Kulikovla görüşmeye "karşı olmadığı"na işaret ediyor.Bildirildiğine göre,Mareşal Kulikov'un General Rocırsla görüşme önerisini,Avrupadaki silahlı kuvvetlerde ve geleneksel silahlarda ~~gkd~~

13

indirime gidilmesi için temasa geçilmek üzere Varşova Antlaşmasının son iki hafta içinde yaptığı birkaç girişimden yalnız biri.

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VEKELİ

-----İsrail savaş uçakları Lübnanın kuzeyini yeniden bombaladı.İsrail hava kuvvetlerine bağlı 6 bombardıman-avcı uçağı kuzey Lübnandaki Trablus liman kenti yakınlarındaki M Nağr El-Barid kampını bombaladı ve ardından ateş açtı.İsrail uçaklarının bu yıl içinde Lübnana karşı girdiği bu 18.hava saldırısına,15 Filistinli kurban gitti.

Öte yandan,İsrail işgal kuvvetlerinin son dönemde tırmandırdığı teröre karşı Batı Şeriyadaki protesto eylemleri sürüyor.Kudüsün müslüman kesiminde de İsrail askerlerinin düzenlediği baskınları protesto etmek amacıyla yeni gösteriler yapıldığı haber veriliyor.BM Güvenlik Konseyi İsrailin iş gal bölgelerindeki terörünü ve özellikle sivil halka karşı silah kullanmasını,~~kıyım~~hafta başındaki oturumunda kınamış ve uygulamaya hemen son verilmesini istemişti.Oylamada 14 üye ülke olumlu oy kullanırken,yalnız ABD çekimser kalmıştı.

-----Nikaragua hükümeti BMÖ'nün dikkatini, Hondurasın Birleşik Amerika tarafından Nikaraguaya karşı bir atlama tahtasına çevirmesi üzerine çekti. 7 Aralık pazar günü 5 Amerikan bombardıman uçağının Hondurastaki üslerden kalkarak Nikaraguada iki yöreyi bombalaması ve birçok kişinin ölümüne yolaçması nedeniyle BM Güvenlik Konseyinin toplanmasını isteyen Nikaragua hükümeti, konseyin ilk oturumunda bu saldırı emrinin Vaşington'dan verilmiş olduğunu ^{belirtti} söyledi. BM Güvenlik Konseyindeki Nikaragua temsilcisi Astorga, bu tür saldırıların yalnız Nikaragua için değil, tüm bölge barışı için de son derece tehlikeli olduğuna işaret etti.

Öte yandan 12 Latin Amerika ülkesinin komünist partileri Nikaraguaya destek ve dayanışmanın hızla artırılması çağrısında bulundular. L. Amerika komünist partileri, Nikaragua halkının bugün güçlü bir dayanışmaya ihtiyacı olduğunu vurguladılar, Amerikanın saldırılarını kınadılar.

-----İngiliz İşçi Partisi lideri Nil Kinok ile Federal Almanya sosyal-demokrat parti başkan yardımcısı ve başbakan adayı Yohanes Rau, partilerinin nükleer silahların tamamen ortadan kaldırılmasından ve tüm ülkelerin ortak güvenliğinin sağlanmasından yana olduklarını duyurdular.Londrada bir basın toplantısında konuşan Nil Kinok,İngiliz İşçi Partisinin İngilteredeki bütün atom silahlarının kaldırılması için çalışacağını belirttiikten sonra,Demokratik Alman Cumhuriyeti komünistlerinin partisi Almanya Sosyalist Birlik Partisi ile Federal Almanya Sosyal-Demokrat Partisi arasında,Varşova Paktı ile NATO'nun kesiştiği sınırın iki tarafında atom silahlarından arındırılmış bir koridor ve Orta Avrupada kimyasal silahlardan arındırılmış bir bölge oluşturulması için varılan mutabakatı desteklediklerini söyledi.Londrada barış güçlerinin

gösterisine katılan Yohanes Rau da,Batı Avrupalıların,silahlanma yarışının uzaya sıçratılmasına kesinlikle karşı olduklarını belirterek,bazıları istesin ya da istemesin,bundan böyle güvenliğin yalnız bütün taraflar için ortak olabileceğini,hiçbir tarafın başkalarının zararına güvenliğini sağlayamayacağını kaydetti.

Öte yandan,Federal Almanyanın Marburg kentinde,Amerikan atom roketlerine karşı gösteri yapıldı."Amerikanın ilk nükleer vuruş silahlarıFederal Almanyadan kaldırılmalıdır" belgisiyle Hessen eyaletinin bu eski üniversite kentinde yapılan gösteri,kentin merkez alanında bir mitingle sona erdi.Mitingte yapılan konuşmalarda F.Almanya topraklarındaki atom silahlarının,ülkenin güvenliğine gölge düşürdüğü belirtildi.

*** UĞURSUZ PAZARLIK

Yaklaşık bir haftadır, Amerikan savaş makinasının önde gelen adamlarından ~~Richard~~ ^{Yine} Riçard Pörl ^{Bu, bir yılki ziyaretidir -} Türkiye'de dolaşıyor. Önce, ~~İncirlik~~ ^{İncirlik}'teki Amerikan üssünü gezdi, ardından ~~(İzmir'deki Amerikan tesislerini teftiş etti.)~~ ^{Sonra} Orda da sıra Ankara'daki Türk Genel Kurmay'ına geldi. Pörl, Genel Kurmay yetkilileriyle görüşüyor, ~~diğer yetkililerle~~, bu arada Özal 'la da görüşecek. Pörl, ülkemizde ^{bu} babasının çiftliği gibi geziyor. Amacı ise, ^{Türkiyeden bir üs alarak} Türkiye'de Amerika'lıların daha da fazla ~~babalarının~~ ^{yararlanmalarını} çiftliği gibi oturmalarını sağlamak için SİA konusunda Türkiye yönetimi ile pazarlık edip anlaşmaya varmak.

SİA konusunda Türkiye ile Amerika arasındaki pazarlık bir yılı

a şkı ndır sürüyor. "Her hizmetin bir bedeli vardır" ~~xxxx~~ kafasıyla
 yöneticiler, Amerika'nın Türkiye'deki üslerden ve diğer tesislerden,
 gerektiğinde ~~bu arada~~ Türk ordusunun olanaklarından da ~~yararlanmasını~~ ^{başarıyla} olanaklı
 kılan SİA sona erele, yenisi için pazarlık ediyorlar. Ama pazarlıkta
 pek başarılı olamadıkları anlaşılıyor: SİA pazarlığında başlangıçta
 Türk tarafı, her yıl yapılacak Amerikan ~~xxxxxx~~ yardımlarının bir ant-
 laşmaya bağlanmasını istiyordu, bugün ise pazarlık artı ^{konusunda} sadece bir
 "ek mektup" ^{çektikler} üzerinde yürüyor. Türkiye, pazarlığın başında Yunanistan'a
 verilen yardımlarla Türkiye verilenler arasındaki 7'ye 10'luk oranın
 kaldırılmasını istiyordu, bugün gündemde böyle bir istem yok. ^{Bas-} ~~xxxxxx~~
 langıçta pazarlık Türk ordusuna modern silahlar verilmesi üzerine
~~xxxxxxlıkxxxxxxsözxxxxnusuxxxxsilexxxbirxxekxxmektubunxxxxxxxüzerine~~
 yapıliyordu, ^{artık işleme yatkın}
~~xxxxxx~~ bugün ise, Amerikan ordusunun ihtiyaç fazlalarının hangi-

Türkiye'ye

lerinin verileceği üzerine. Bugün pazarlık, üslerin ~~xxxxxxx~~ kullanılması karşılığı Amerika'nın kaç dolarlık borcunu sileceği, ~~xxxxxxx~~ ^{banka} ~~xxxxxxx~~ ^{para} ~~xxxxxxx~~ ^{kredi} paraların faizlerinde yüzde kaç düşüş yapabileceği üzerine... ve nihayet, bir de, ~~xxxxxxx~~ Amerika'nın üslerden iki yıl daha mı yoksa, 5 yıl daha mı yararlanmasının güvence altına alınması üzerine.

Görüldüğü gibi, ^{over-özel yetki} Türk tarafı, üs pazarlığında şimdiye kadar,

~~xxxxxxx~~ onların açısından bakmaya çalışırsak, hep "fiyat kırmak" zoruunda kalmış. Ama, bu pazarlıkta, sadece Türkiye'nin ^{ve verilecek} elde edeceği birkaç dolarlık maddi çıkarın miktarı düşmüyor, Türkiye halkının egemenlik hakları gittikçe daha fazla ayaklar altına alınıyor: Türkiye topraklarından Amerikan saldırı kuvvetlerinin nasıl yararlanacağını pazarlığı halktan da, politik partilerden ^{güçlü Türkiye} ~~xxxxxxx~~ ^{hebersiz} yapıyor.

İşbirlikçiler tarafından

Pörl Ankara'da pazarlığa oturalı, kamuoyuna hiçbir açıklama yapılmadı. 'nin, sıradan bir Türkiye/NATO üyesi olmanın ötesinde, ~~xxxxxx~~ Amerika'nın hesabına ~~xxxxxx~~ yeni yenix yükümlülükler aşmasının pazarlığı kapalı kapılar ardında yapılıyor. Egemenlik soyut birşey değildir: Amerika ile yapılan gittikçe daha fazla, SİA pazarlıklarında Türkiye'nin egemenliğinin/ayaklar altına ~~xxxxxx~~ alı nması, Türkiye ^{de} ~~nin~~ daha fazla yerinde, bir atom savaşında hedef durumuna getirilmesine yol açıyor, SİA pazarlıklarında egemenliğin gittikçe daha fazla ayaklar altına alınması, ~~Türkiye~~ ^{xxxxxx} Orta Doğu ülkelerine düzenlenecek Amerikan saldırılarında ^a Türkiye'nin ~~xxxx~~ ~~xxxxxx~~ deyim yerindeyse, yataklık etmesi ihtimalini arttırıyor. Egemenliğin daha fazla ayaklar altına alınması, sadece Amerika'nın ~~xxxx~~ militarizminin ve onun ülkemizdeki bir avuç işbirlikçisinin çıkarları için, halkı -

zını ekmeğinin küçültülüp askersel harcamaların daha da arttırılması-
^ana kapılarını ~~xxxxxxx~~ daha geniş açıyor.

SİA'nın ~~xxxx~~ yeniden imzalanması, Amerikan askersel sanayi
 ve onun ülkemizdeki
 kompleksinin/bir avuç adamının dışında, Türkiye'de yaşayan akli
 başında herkesin çıkarlarına aykırıdır. Amerika'yla kapalı kapılar ~~xxxx~~
 ardında yürütülen SİA pazarlıkları, Türkiye'de yeni Amerikan üsleri is-
 temeyen, yeni atom silahları i stemeyen herkesin aynı istemi ~~xxxxxxx~~
^{"SİA imza lanması"}
^{istemini yükseltmesi}
 savunması olanaklarını yaratıyor. Türkiye, Pörl' gibilerinin sandığı
 kadar/ sahihsiz değildir.

TKP'nin Sesi
Halkın Kürsüsü

201

12.12.1986 Cuma
Çiğdem

Y - Merhaba değerli dinleyiciler,

Bugün Federal Almanya'dan yazılmış bir mektupla başlıyoruz programımıza. İmzasız olarak gönderilmiş bir mektupla... ~~Ama imzasız da olsa dinleyicimiz kendi mektubunu tanıyacaktır mutlaka~~ ~~ke...~~ ^{Mektupta} Şöyle yazıyor:

1) - Şimdiye kadar Türkiye'de işbaşına gelen bütün hükümetler yurt dışındaki işçilere çok şeyler vaad ettiler. Federal Almanya-ya ^{ya} ve Batı Berlin'e, başbakanından, bakanına kadar bir sürü görevli geldi-gitti. Her seferinde ağız dolusu laf ettiler. Ama sonuçta hiçbir sorun ~~ç~~ çözülmedi. Yurt dışındaki işçiler şimdiki EVren-Özal ~~rejiminden~~ yönetiminden tamamen ümidini kesmiştir. En son Batı Berlin'e gelen Çalışma ve Devlet bakanına, ~~Se-~~

Siemens" fabrikasını gezdiği sırada işçiler, "bizim boş laflara karnımız tok" deyip, gereken cevabı verdiler.

Zor koşullarda, en kötü pis işlerde iş bulup çalışabiliyoruz. Diğer yandan yabancıdüşmanlığı, yabancılar yasasının getirdiği anti-demokratik sınırlamalar altında çalışıyoruz.

ХКРХ бичигд хэрхэн хэрхэн хэрхэн хэрхэн хэрхэн

Biz Türkiye'de ulusal çıkarlarımızı savunan demokratik bir hükümetin işbaşına gelmesinin, yurtdışındaki işçilerin sorunlarına sahip çıkılması demek olduğunu biliyoruz. Ayrıca TKP'nin Batı Avrupa'daki sorunlar üzerine hazırladığı ulusal konferans tezlerinde ele alınış şeklini son derece doğru buluyoruz.

- F. Almanya'dan yazan dinleyicimiz böyle diyor. ~~Yabancı~~ Yurtdışında çalışan işçiler sorunu, Türkiye'de son aylarda kitap listelerinde hızla tırmanan bir kitabı, Günter Vallraff 'ın ^{«En alttakiler, adli»} kitabını, ^{karşı geliyor.} Henüz ^(bu kitabı) okumayanlar için ^{tanıtmak} istiyoruz ~~kişiler~~ bugün...

Önce yazası ^{tanıyalım} ~~tanıtım~~ kısaca... Günter Valraff tanınmış bir ^{Alman} yazar. Ama o, klasik yöntemlerin dışında, yeni bir yöntemle yazıyor. Yazmadan önce konunun içine giriyor, yaşıyor, sonra ~~sonra~~ yaşadıklarının abartmasız, olduğu gibi anlatıyor. Böylece, Valraff'ın sözleriyle "belli rollere bürünerek başka yollardan kamuoyuna aktarılması olanaksız gerçekleri ortaya çıkartmak" ^{amaçına ulaşıyor.}

Evet, Günter Valraff, yaşamına tehlikeye atmak pahasına, gerçeğin tüm çıplaklığıyla yansıtmanın peşinde... Yazdığı röportajlar, kitaplar, kirli, gizli-kapaklı işler çevirenleri, kapitalizmin iğrenç insanlık düşmanı yüzünü saklamak isteyenleri rahatsız ediyor ve dava üstüne dava açılıyordu Valraff'ın kitapları için... Ama bütün davalardan aklanıyordu...

En son, 1983 yılında , Türk İşçisi Ali Levent kimliğine ^{bürünüyor} ~~büründü~~. Mart ayında gazeteye verdiği "sağlam yapılı yabancı işçi, iş arıyor" ^{başlıyor} ~~ilanı~~ ile iş aramaya ^{başladı}. İki yıl boyunca inşaatlarda, Mak ~~Danıl~~

Danilids'da, ^UTissen'de kaçak bir türk işçisi olarak ^{çalışıyor.} ~~çalıştı.~~
 Sözde "gelişmiş" bir sanayii ülkesinde, F. Almanya'da, yabancı işçilere tam anlamıyla öldürücü işlerin yüklendiğini, ^{görüyor, yaşıyor.} ~~kâr uğruna bile bile~~ ölüme bile gönderildiğini ~~gördü, yaşadı.~~ ^{görüyor, yaşıyor.} Şöyle diyor: "F. Almanya'da ~~xxx~~ nın göbeğinde, 19. ~~xxxxxx~~ yüzyılı anlatan tarih kitaplarında dile getirilen koşullarda yaşıyordum"...

* Günter Vallraf bu yaşadıklarını gizli kamera ile, evraklarla ^{belgeliyor.} ~~belgeliyor.~~ fotoğraf ve kayıtlarla ayrıntılarıyla ~~belgeliyor.~~ ^{belgeliyor.}

✎ Yazar projeye başlarken, yabancı işçilerin en kötü koşullarda çalışmaktan vücut sağlıklarını yitirdiklerini biliyordu. ^{güçlendiriyor.} Düzenli spor yaparak vücudunu ^{güçlendiriyor.} ~~güçlendirirdi~~ Hazırlık safhasında... Şöyle diyor "Projeye başlarken, ciğerlerime 7 litre hava çekebiliyordum. Ali olarak 2 yıl çalıştıktan sonra kapasitem 5,5 litreye düştü. Ali'ler 10'larca yıl çalışıyorlar"... ~~xxxxxx~~ "proje bittiğinde Tissen'in zehirli tozlarından kaptığım bronşit müzminleşmişti"...

9 - Günter Vallraf'ın "en alttakiler" kitabını, böyle kısa bir sürede tanıtmak güç d.dinleyiciler... Biz kitaptan bazı bölümleri okuyarak tanıtmak istiyoruz sizlere... Şöyle yazıyor yaşadıklarını:

7 — "Birahanelerin kapısına, "yabancılar giremez", diye bir levha asılması gerekli değil. Yabancı, özellikle de Türk olduğun belliyse, nasıl olsa kimse seninle ilgilenmiyor. Birşey ısmarlamak bile olanaksız. Bir birahane de, sonradan çevrenin önemli yerel politikacılarından birisi olduğunu öğrendiğim bir Alman, bira tezgahına cebinden çıkardığı bıçağı saplayıveriyor. "Çekil git buradan Türk domuzu..."

— Bir başka yerde şöyle diyor yazar: "Tıklım tıklım dolu bir otobüste yanındaki yerin boş kalması insanın içini sıızlatıyor"...

Yazar bir deneme de , demokrasi düşmanı C3U partisinin bir toplantısına katılarak yapıyor. "Türk'ün" yanına oturulmuyor, bira bile verilmiyor, en ağır laflar söyleniyor, taa ki Ali İ. kendisini , bildiği-

miz faşist Türkeş'in temsilcisi olarak tanıtıncaya kadar... Faşist eğilimli Strauss, kanlı Türkeş'in temsilcine ^{si} imzalı kitap hediye ediyor. Ali'nin sağlığına da bir güzel içiliyor.

- Vallraf'ın şimdi ülkemizde de temsilcilik açan Mak Danılds firmasında ~~xxxxxxx~~ çalıştığı sürede gördükleri ~~xxxxxxx~~ ^{Söyle yazıyor:} çok ilginç gerçekten. İşçiler öylesine yoğun çalıştırılıyorlar ki, hamburgerin üzerine burunları aktı mı ya ~~xxxxxxx~~ damlıyor, ~~xxxxxxx~~ ya da azgarada cızırdayıp gidiyor"....

bir süre, şimdi ülkemizde de temsilcilik açan Mak Danılds'ta
- Yazar ^{da} daha sonra inşaatlarda çalışmaya başlıyor. Kaçak işçileri çalıştıran simsar firma Ali'ye tuvalet temizliği işini veriyor. "Öyle ya, ^{Ali} yerinin neresi olduğunu başından bilsin" diye yazıyor Vallraf... Evet, el kapılarına, ^m memleketinde iş bulamadığı için giden, orada sahipsiz, en pis, en ağır işlerde çalıştırılan Türk işçileri ~~xx xxxxxx xx~~ insan yerine konulmamanın acısını yaşıyorlar. ^{göstane istekli} ^{kurum su} Süneyra'nın söylediği "el kapıları" ^{nda} bu acıyı anlatmıyor mu?

--- Muzik Süneyra "el kapıları", 85-B 2.70'

②

- Alman yazar Günter Vallraf'ın , Türk işçisi Ali Levent kimliği ile yaşadığı iki yılda başvurduğu denemelerden birisi de, din değiştirme, ^{Başta da maddi kazanç için CIA güdümünde, ne olduğu belirsiz} daha sonra da ^{yoksul} bir tarikata girme girişimi oluyor. Ama o aşağılık, ^{yoksul} bir yabancı işçidir. Sözde ~~hiçbir~~ insanlar arasında hiçbir fark gözetmeyen saygın din adamları da, tarikatçılar da ~~ama~~ Türk işçisi Ali'nin bu "akıl almaz" girişimi karşısında hayrete düşüyorlar. Ona alayla tepeden bakıyorlar, "seninle biz uyuşmayız" deyip, kapı dışarı ediyorlar.

Kaçak Türk işçisi , daha sonra Tissen çelik işletmelerine kiralık işçi sağlayan bir taşaron firma aracılığı ile yeni bir işe başlıyor. Vallraf "Avrupa'nın en modern demir-çelik işletmelerinden birinde işe başlamak çok kolay oldu" diyor. "Tek bir belge istemediler. Adımı bile sormadılar" diyor. Doğru işe yollanıyor. Kitaptan okuyalım: "İşletmenin kok kömürünün öğütüldüğü bölüme yollanıyoruz. Ortalık büsbütün kararıyor, toz yoğunlaşıyor. Göz gözü görmüyor. Dayanılmaz

bu toza" diye düşünüyorsun. Ama bu daha birşey değil. Eline ~~bir~~ basınçlı bir hava püskürtücüsü tutuşturuyorlar. Makinaların aralarına ~~ısı-~~ kısmış, üstlerine ~~sıkışmış~~ yapışmış parmak kalınlığındaki tozları sökeceğiz. Daha ilk saniyelerde ortalık öyle bir toz-duman oluyor ki, ~~sökecekleri~~ burnunun ucunu göremiyorsun. Havaya kalkan yoğun toz bulutunu içine ~~çek~~ çekmekle kalmıyorsun, çığnıyor, üstelik de yutuyorsun. Boğulacaksın. Her soluk alma başlı başına bir işkence. Arada soluğunu tutmaya çalışıyorsun. Ama kurtuluş yok, işi bitirmen lâzım. Ustabası merdivenlerin dibinde , biraz hava sızan üst bölüme dikilmiş, kürek mahkumlarının başını bekleyen gardiyanlar gibi haykırıyor. "Kıpırdanın biraz. O zaman iki üç saatte biter bu iş. Çıkarsınız temiz havaya". Üç saat! En az üç bin kez soluk almak, 8 ciğerlerini kömür tozuyla doldurmak demek . Üstelik bayıltıcı bir hava ~~gazı~~ kokusu yayılıyor ortalığa. Korunma maskesi soruyorum. Mehmet yanıtlıyor. "Bize vermiyorlar. O zaman o kadar çabuk çalışmazmısınız."...

2 - Yalnız gaz maskesi değil, kasklar da verilmiyor. Yine kitaba dönelim. ⁴ Kask'ı ya para verip kendin satın alacaksın, ya da şansın varsa atılmış, eğri büğrü bir kask bulup kafana geçireceksin. Alman işçilerin kafaları anlaşılın yabancı işçilerinkinden daha "korunmaya" değer bulunuyor. Ustabası Zentel, iki defa kafamdan kaskımı çekip aldı. Kaskını getirmeyi unutmuş ^{alan} Almanlara verdi. ² İlk Vallraf, yani Ali Levent itiraz edecek oluyor. "Benim bu, ² parasını ~~at~~ verip aldım" diyecek oluyor. "Ustabasında bir öfke: "Ver şu kaskını, yoksa şuracıkta ~~kak~~ kovarım seni".

 Kitabın bir başka bölümünde, aralıksız 10'larca saat çalıştırılan işçileri anlatıyor Vallraff. Bu fazla mesaiyi kabul etmeyen işten atılıyor. Taşaron firmanın arabası , istediği saatte kapına dayanıyor. ^{..... saatlik} Sen iki günlük bir çalışmadan yeni dönmüş olsunda tekrar işe gitmek zorundasın. Gerekirse, yorucu bir vardiyadan sonra girdik-

leri düşün altından toplanıp yeniden işe koyuluyorlar. Örneğin "20 yaşına yeni girmiş bir işçi haftada 300 saatle, 500 saat arası çalışıyor". "F'nin ~~üstünde~~ bir çırpıda sürekli çalışma rekoru, ard arda kırk saatmiş. Kendisi öyle diyor".

B(4) Peki bu kadar çalışma karşılığı ücretlerini nasıl diyeceksiniz. Ücretler ^{yazıl sınırdan} çok düşük olmakla kalmıyor-çünkü taşeron firma ücretten yüklüce bir pay alıyor- ayrıca geciktiriliyor, erteleniyor, tam ödenmiyor. Fazla ~~meai~~ ⁵ zamları verilmiyor.

Süremiz çok azaldı d.d. Ama kitaptan okumak istediğimiz bölümler ~~biraz~~ ^{işçiler,} var daha... Örneğin, yine makinaların üzerlerindeki ~~zehirli~~ tozların temizlendiği bölümde, ciğerlerine kurşun tozları dolarak çalışırken, sık sık tehlike işareti olan alarm işareti ~~sinyali~~ veriliyor. Bu, patlama tehlikesi demek. Ama uzaklaşmak yasak. Vallraff şöyle yazıyor: "Korkuya kapılıp oradan uzaklaşmak isteyen bir Türk arkadaşı ustabaşı geri çeviriyor. Ya çalışmaya

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

devam edecek, ya da bir daha işe gelmeyecekmis".

D.

~~Yazarın Ali Levent'in kimliğiyle~~

- Ali Levent, ^{yani kitlenin yetarı, valvay} daha sonra diğer Türk işçileriyle birlikte dev bir ham demir potasının tıkanan kanallarını temizlemekle görevlendiriliyor. Şöyle anlatıyor, bu inanılmaz çalışmayı: "Ortalığı korkunç bir toz bulutu kaplıyor. Korunma maskemiz yok. Gök gürültüsü gibi ses çıkartan basınçlı aletlerin daracık çelik dehlizlerdeki uğultusu kulaklarımızı delecek. Kulaklık falan yok hiç birimizde. Gözlerimiz yanıyor. Herkesi bir öksürük tutmuş. Cehenneme dönüyor ortalık. Sonraları bir ara Mehmet "böyle zamanlarda bu eziyete saatlerce dayanmaktansa birkaç ay hapisshenede kalmayı yeğ tuttuğunu söylüyor. İnsan buraya düştü mü artık yitireceği birşey kalmamış demektir. Hapisshane bile viz gelir artık. Delik deşik olmuş iş tulumlarımız, dizlerimizden akan kanlar bulaşılıyor. Bu öldürücü vardiyanın

sonu 12 saat sonra geliyor.

Bu vardiyadan beri solunum borularımda neredeyse kronik bir rahatsızlık belirdi. Bugün altı ay sonra bile, bir öksürük nöbetinden sonra mendilime tükürünce, balgamın hala siyah olduğunu görüyorum."

(X) - Evet d.d. F. Almanya'da kaçak bir Türk işçisi olarak çalışmanın bedellerinden biri oluyor bu kronik bronşit. ~~ama bu son dere-~~
~~ce güc çalışma sonucu~~ *Ama sonuçta bu yaşananlar* "en alttakiler" kitabında adı altında bir kitapta yayınlanınca, bu iki yıllık yıpratıcı çalışmanın boşa gitmediği görülüyor. ~~ama~~, Yazarın da dediği gibi, "yabancıların içinde bulundukları durumun köklü politik değişiklikler olmadan düzelemeyeceği" *bellidir*, ama kitap yabancı düşmanlığının "neredeyse hükümet politikası olarak benimsendiği bir ortamda azımsanmayacak bir çıkış noktası" oldu. Kitap kısa sürede Avrupa'daki tüm rekorları kırdı. "Demokrasi olarak adlandırılan bu sistemde yaşanan

irk ayrımcılığını, görmeyenler ^(kaldırıldı) gördü.

W Günter Vallraf, kitabında yabancı işçilerle, Türk işçileriyle dayanışmasını dile getirirken şöyle diyor: "Evet, son derece kirli işlerde, insanı yıpratıcı, tüketici koşullarda çalıştım. Ama bu çalışma beni yalnız vücutça yıpratılabildi. Ruhsal açıdan ise sağlamlaştırdı bile diyebilirim. Fabrikalarda, inşaatlarda çalışırken, ~~diğer~~ daha önce hiç karşılaşmadığım bir duyguyu, dayanışma duygusunu yaşadım. Arkadaşlar, gerçek dostlar edindim. Kitabım yayınlanmadan birkaç gün önce onlara gerçek kimliğimi açıkladım. Biri bile kınamadı beni, kılık değiştirdiğim için. Yine de zarara uğramamaları için çoğunun adlarını kitapta değiştirmek gereğini duydum."

- Günter Vallraff'ın kitabı, yurtdışında çalışan Türk işçilerinin tüm çıplaklığıyla durumunu öğrenmek için okunması gereken bir kitap d.d. Kapitalizmin parlak yüzünün ardında yatan pis yüzünü tanımak için okunması gereken bir kitap. Onların ~~biraz~~ sorunlarını biraz olsun hafifletebi-

lecek , "Türk işçilerinin Avrupa'da serbest dolaşımı" gibi bir ko-
~~nusu~~ nuyu bile pazarlık konusu edebilen, Özal hükümetinin insanlık düş-
 manı yüzünü , Avrupa'daki Türk işçilerinin yaşamını öğrenince daha
 iyi anlayabilir insan. Avrupa'nın göbeğinde, "19. yüzyıl koşullarında" çalıştırılan Türk
 işçilerinin, ~~muhtak~~ ^{soz} söze ^{de} değil, hükümetin sahip çıkmasına ^{ilmiye} ihtiyacı var.

- Programımız için ayrılan süre burada sona eriyor d.d. Haftaya
 Cuma günü, yeni bir Halkın Kürsüsü'nde , sizlerle tekrar birarada ol-
 mak dileğiyle hoşçakalın...

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI